

Octave instaliavimas ir funkcijos

Turinys

1. Octave įrankio instaliavimas.....	2
2. Octave aplinkos parengimas darbui.....	5
3. Kurse naudojamos Octave funkcijos.....	10
3.1 Octave funkcijų paaiškinimai.....	11
3.2 Keleto Octave funkcijų platesni taikymo pavyzdžiai.....	13

1. Octave įrankio instaliavimas

Atsisiųskite naujausią Octave įrankio instaliavimo failo versiją (gali būti ir naujesnė) iš [GNU Octave](#) oficialios svetainės (žr. 1 pav).

Microsoft Windows

Note: All installers below bundle several **Octave packages** so they don't have to be installed separately. After installation type `pkg list` to list them. [Read more.](#)

- Windows-64 (recommended)
  - [octave-9.2.0-w64-installer.exe](#) (~ 380 MB) [signature]
  - [octave-9.2.0-w64.7z](#) (~ 375 MB) [signature]
  - [octave-9.2.0-w64.zip](#) (~ 660 MB) [signature]
- Windows-64 (64-bit linear algebra for large data)

Unless your computer has more than ~32GB of memory **and** you need to solve linear algebra problems with arrays containing more than ~2 billion elements, this version will offer no advantage over the recommended Windows-64 version above.

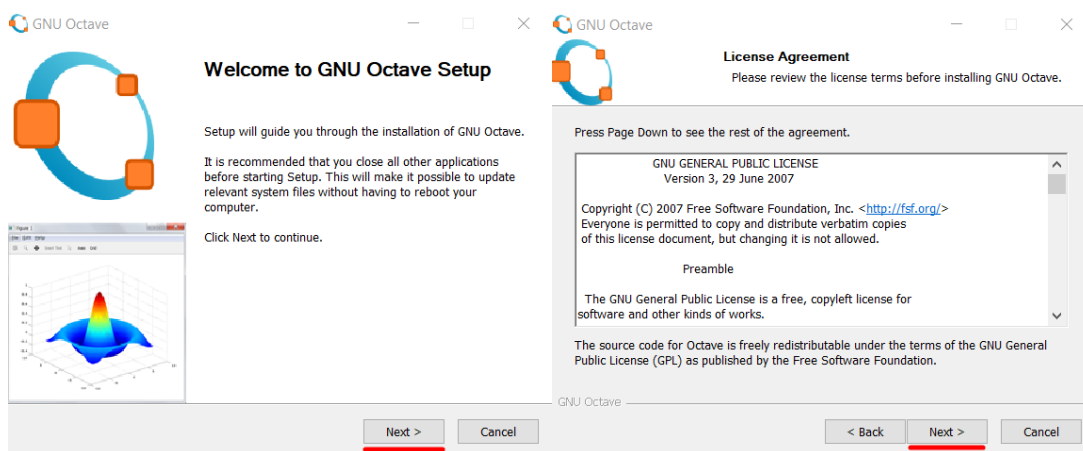
  - [octave-9.2.0-w64-64-installer.exe](#) (~ 380 MB) [signature]
  - [octave-9.2.0-w64-64.7z](#) (~ 375 MB) [signature]
  - [octave-9.2.0-w64-64.zip](#) (~ 660 MB) [signature]

The **32-bit Windows binaries** formerly distributed by the Octave project are no longer supported. The download link has been removed from here but old installers are still available from the FTP mirrors. Patches for known issues are still welcome. An alternative source for 32-bit Windows binaries of Octave is [MSYS2](#).

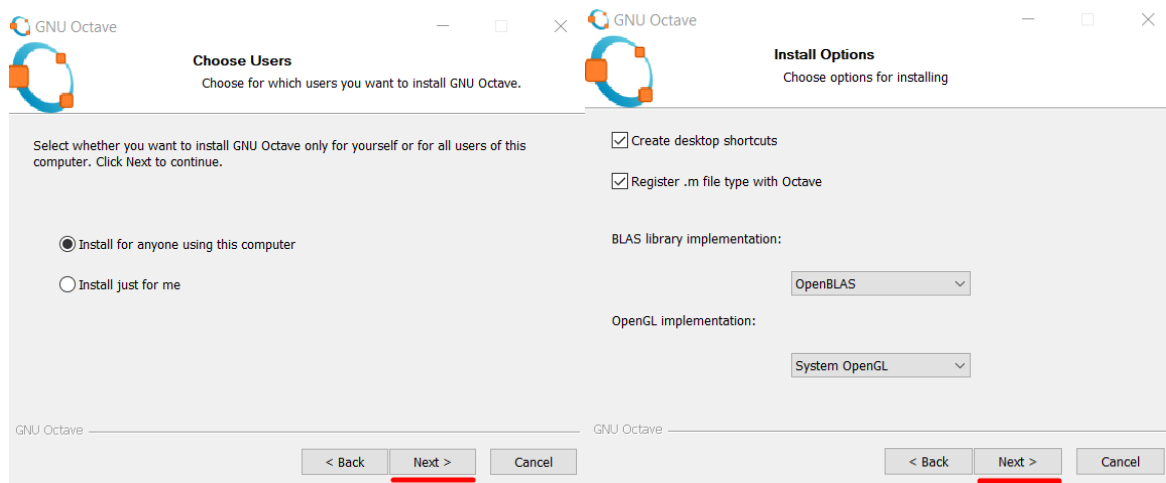
All Windows binaries with corresponding source code can be downloaded from <https://ftpmirror.gnu.org/octave/windows/>.

1 pav. Octave įrankio instaliavimo failo atsisiuntimas

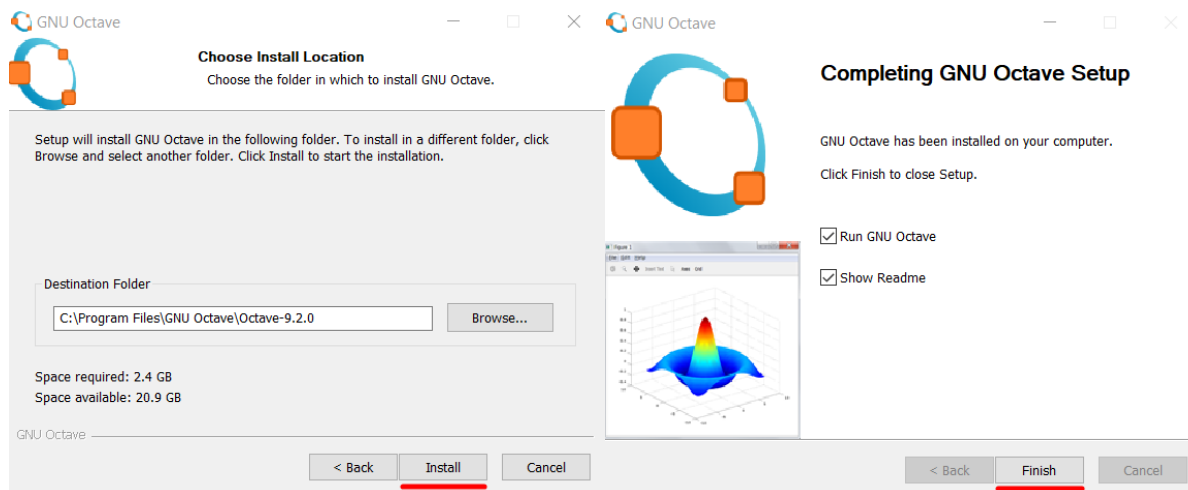
Instaliuokite įrankį naudodami atsisiųstą instaliavimo failą ir sekite toliau esančius instaliavimo žingsnius pateikiamus 2-4 pav. (instaliavimo pasirinkimai pažymėti raudona spalva).

2 pav. Octave įrankio instaliavimas, sutikimai

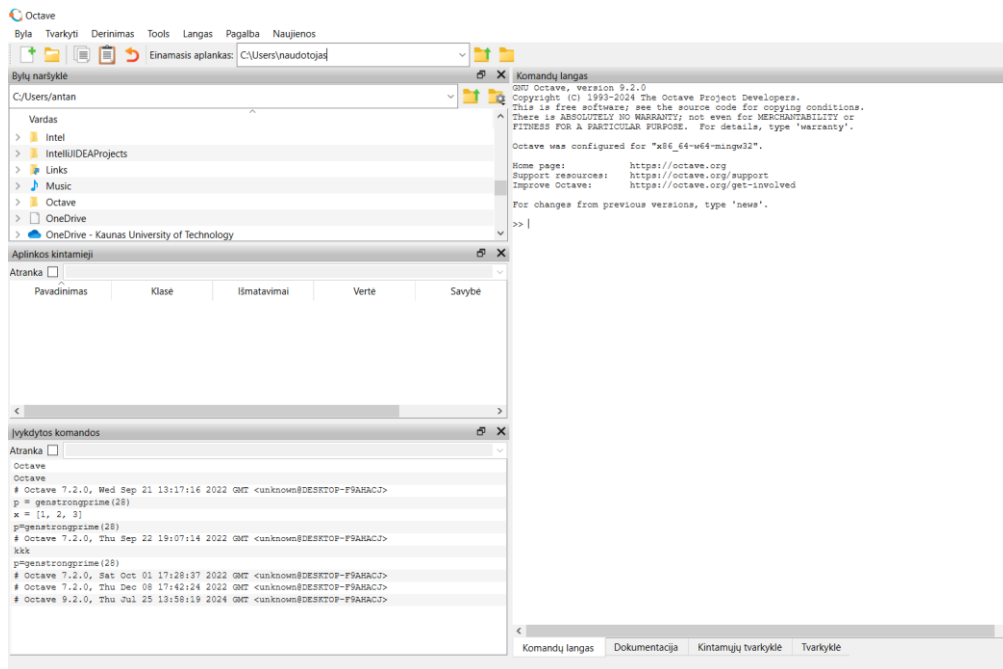

3 pav. Octave įrankio instaliavimas, papildomos parinktys

4 pav. Octave įrankio instaliavimas ir instaliavimo užbaigimas

Galiausiai po instaliavimo automatiškai arba atvėrus įrankį matomas Octave pagrindinis langas pateikiamas 5 pav.

5 pav. Pagrindinis Octave įrankio langas

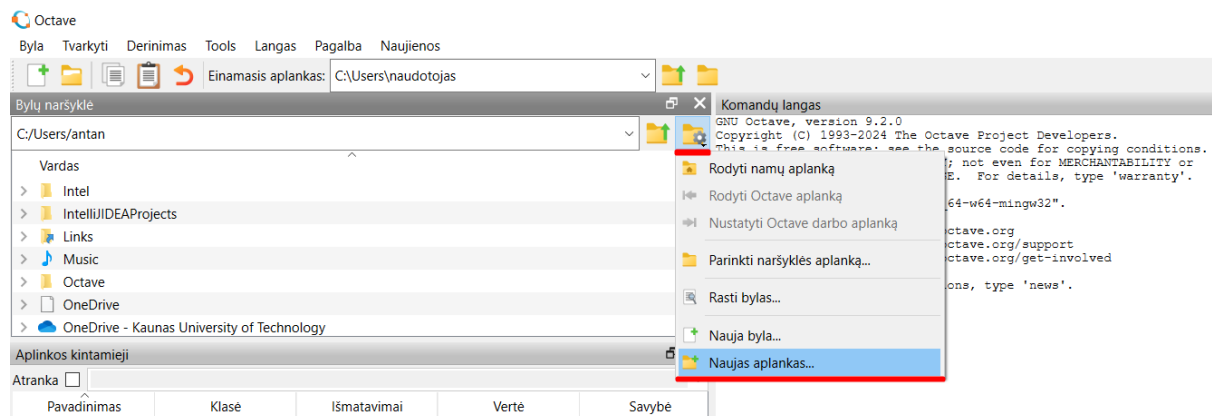
2. Octave aplinkos parengimas darbui

Iš svetainės [KriptoGama](#) atsisiųskite (žr. 5 pav.) darbui reikalingus Octave funkcijų failus patalpintus zip archyve *octave.Stud.7z*.

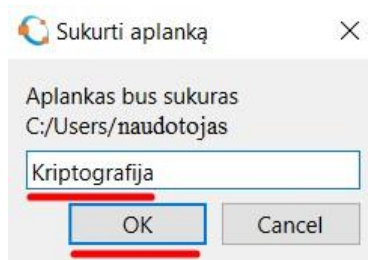
- [Z11.xlsx](#)
- [Z13.xlsx](#)
- [Z15.xlsx](#)
- [Z17.xlsx](#)
- [Z5.xlsx](#)
- [Z7.xlsx](#)
- [f_dlog.m](#)
- [octave 7.3.0.pdf](#)
- [octave-5.1.0.pdf](#)
- [octave-6.3.0-w64-installer.exe](#)
- [octave-7.3.0-w64-installer.exe](#)
- [octave.Stud.7z](#)
- [octave.m.7z](#)

5 pav. Octave įrankio funkcijų failų atsisiuntimas

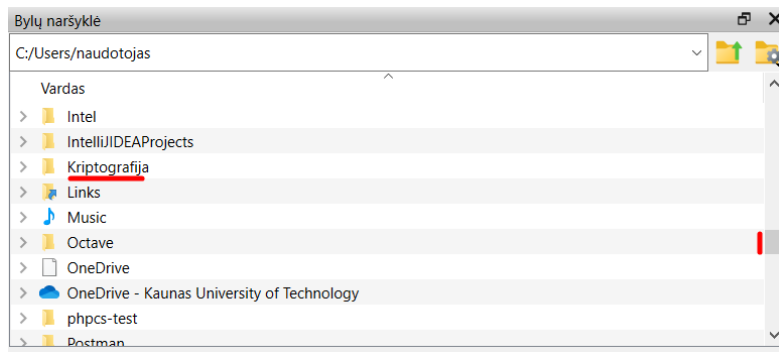
Octave įrankyje skiltyje *Bylų naršyklė* išleiskite nustatymų parinktį ir pasirinkite parinktį *Naujas aplankas* (žr. 6 pav.). Atsivėrusiame modaliniame lange įrašykite aplankui norimą pavadinimą (pvz. pavadinimas *Kriptografija*) ir paspauskite sukūrimą patvirtinanti mygtuką *Ok* (žr. 7 pav.). Sukurtą aplanką galima rasti (žr. 8 pav.) vykdant paiešką *Bylų naršyklė*.

6 pav. Naujo aplanko kūrimo parinkties pasirinkimas

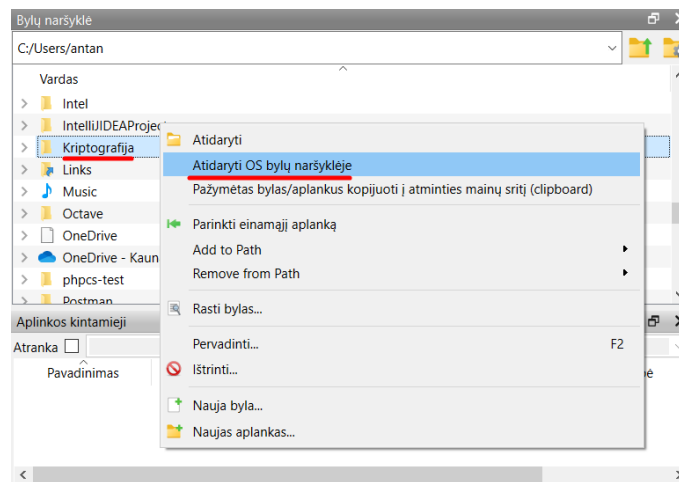

7 pav. Pavadinimo naujam aplankui suteikimas ir sukūrimo patvirtinimas

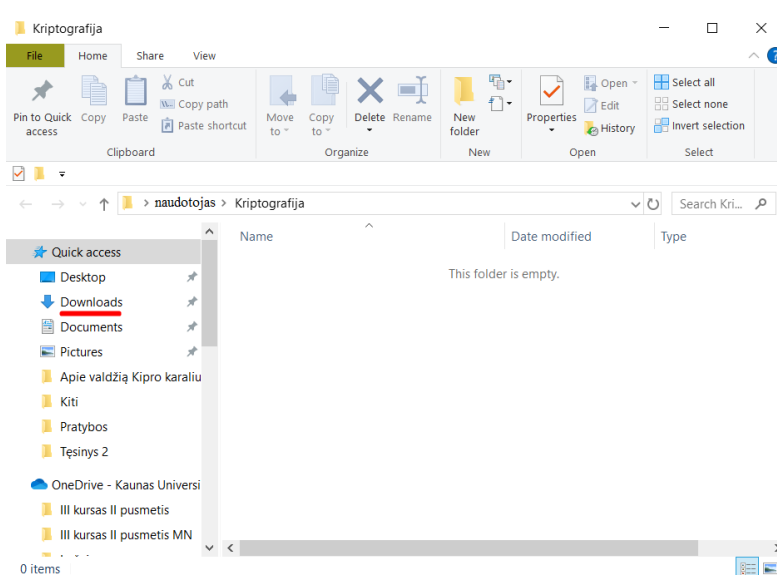
8 pav. Sukurto aplanko paieška *Bylų naršyklė*

Atidarykite sukurtą aplanką operacinės sistemos naršyklėje (žr. 9 pav.), paspausdami dešiniu pelės klavišu ant sukurto aplanko ir pasirinkdami parinktį *Atidaryti* OS bylų naršyklėje.

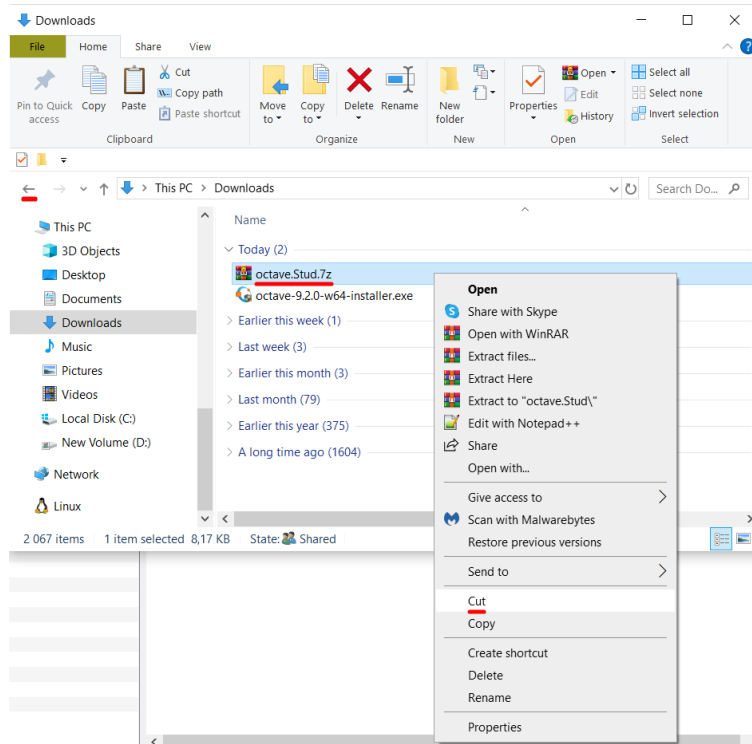

9 pav. Sukurto aplanko atvėrimas operacinės sistemos naršyklėje

Paspauskite mygtuką *Atsisiuntimai/Downloads* ir atidarytame aplanke suraskite Octave funkcijų archyvą *octave.Stud.7z* ir paspaudę dešiniu mygtuku ant jo pasirinkite parinktį *Cut* ir kairėje pusėje esančios rodyklės pagalba sugrįžkite į prieš tai buvusį aplanką *Kriptografija* (žr. 10-11 pav.).

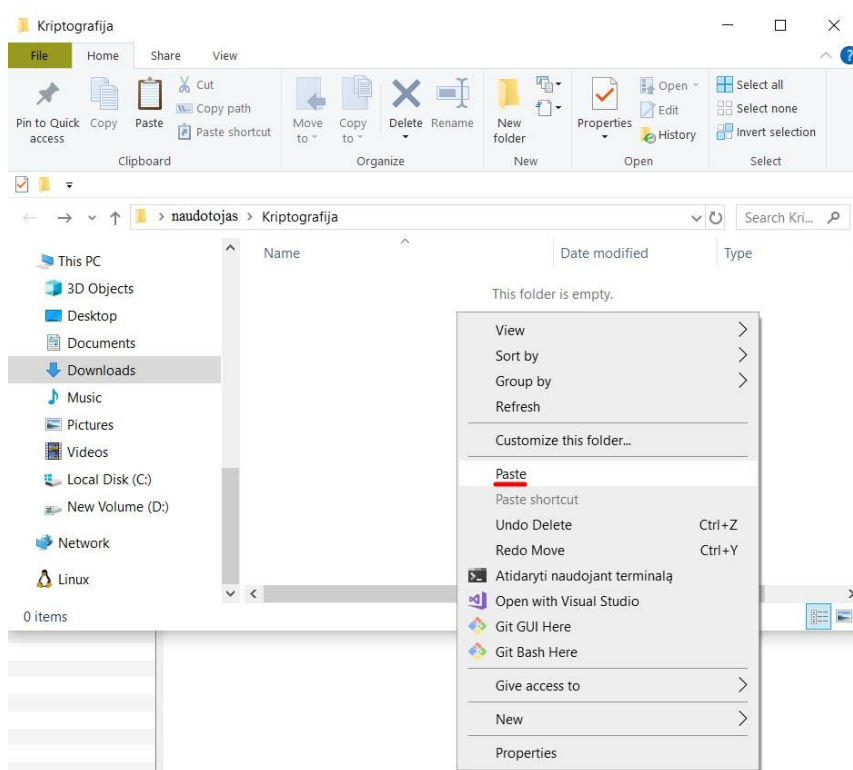

10 pav. Atsisiuntimų aplanko atvėrimas

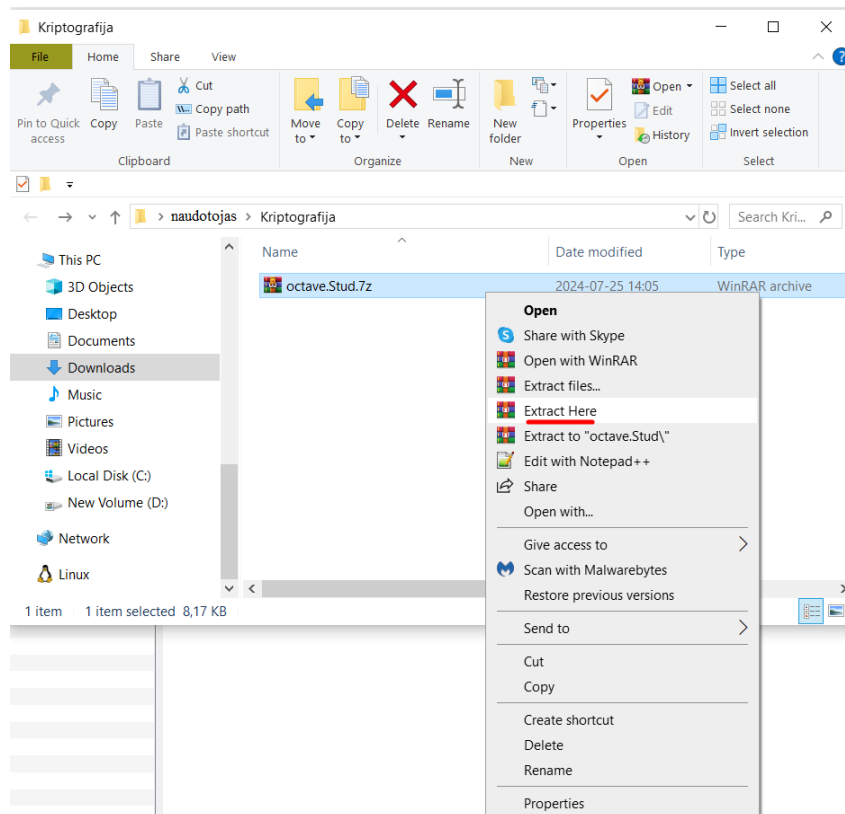

11 pav. Octave funkcijų archyvo iškirpimas ir grįžimas į prieš tai buvusį aplanką

Aplanke *Kriptografija* paspauskite dešinį mygtuką ant tuščios erdvės ir pasirinkite parinktį *Paste* (žr. 12 pav.) ir įklijavus archyvą ant jo paspauskite dešiniu klavišu ir pasirinkite parinktį *Extract Here* pateikiamą 13 pav.

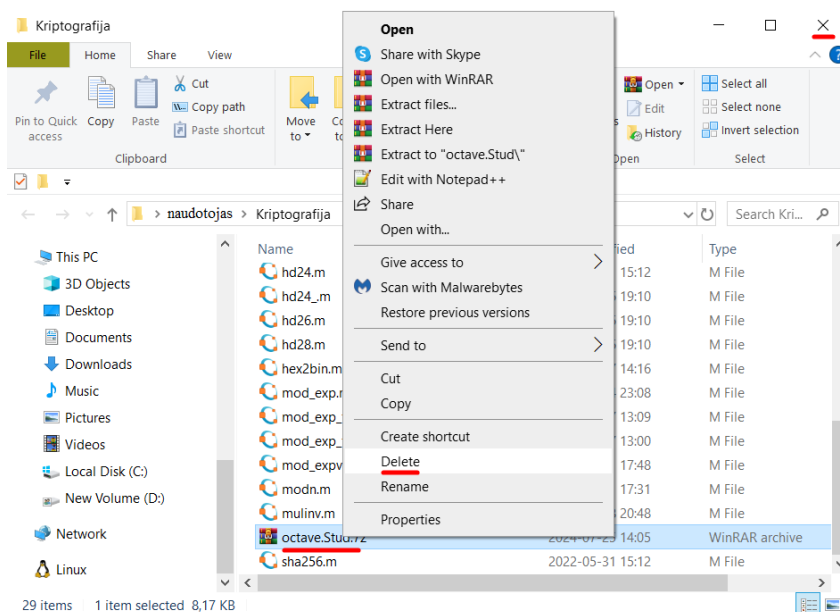

12 pav. Octave funkcijų archyvo įklijavimas

13 pav. Octave funkcijų archyvo iškleidimas

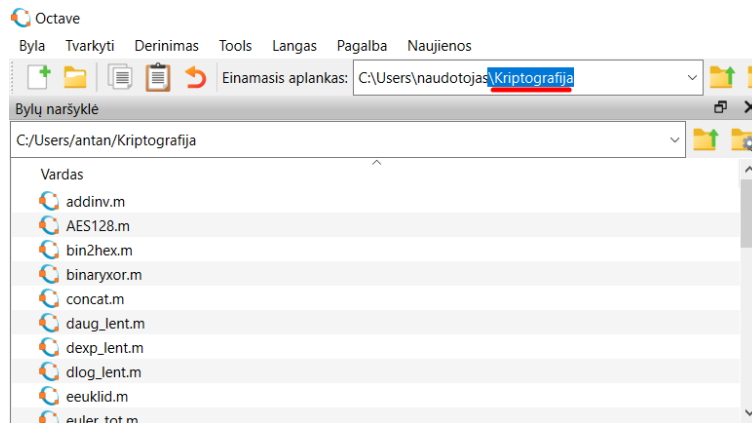
Išarchyvavus funkcijų failus, galima (žr. 14 pav.) ištrinti funkcijų archyvą *octave.Stud.7z* paspaudžiant ant jo dešiniu klavišu ir pasirenkant parinktį *Delete*. Taip pat, užverkite OS naršyklės langą paspaudus dešiniajame kampe esantį užvėrimo mygtuką.

14 pav. Octave funkcijų archyvo pašalinimas ir OS naršyklės lango užvėrimas

Siekiant užkrauti funkcijas į Octave įrankį, kiekvieno paleidimo metu, būtina papildomai nurodyti į jūsų sukurtą aplanką (pvz. *\Kriptografija*) ir paspausti klaviatūroje *Enter* mygtuką. Jeigu visi žingsniai buvo tinkamai atlikti laikantis aukščiau pateiktų nurodymų, funkcijų failai yra pateikiami *Bylų naršyklė* skiltyje ir darbui su Octave yra pasiruošta.

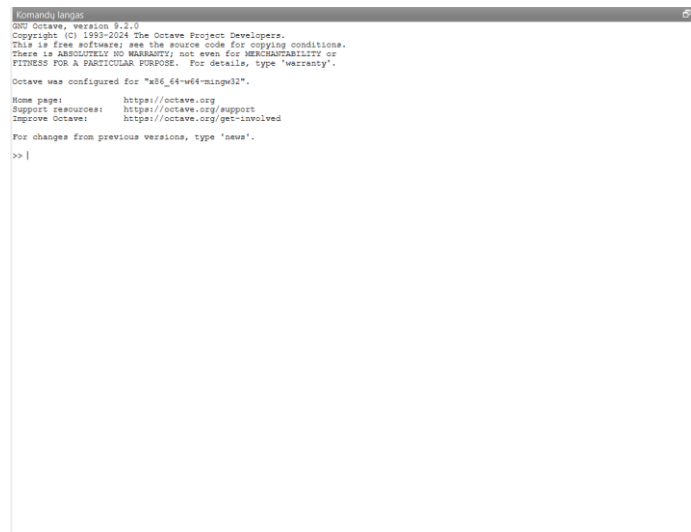

15 pav. Funkcijų failų įkėlimas į Octave įrankį

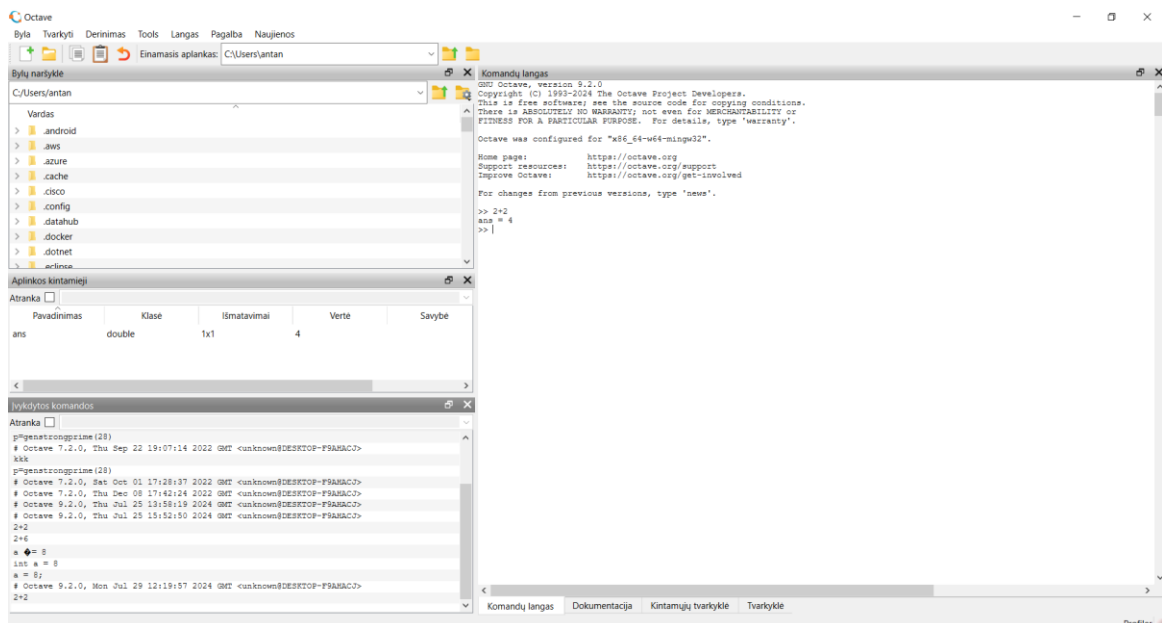
3. Kurse naudojamos Octave funkcijos

Kurse toliau naudosime Octave langą *Komandų langas* (žr. 16 pav.) komandoms įvesti (funkcijos, kintamieji ir kt.) ir rezultatams peržiūrėti.

16 pav. Octave komandų įvedimo langas

Taip pat, kintamuosius galima peržiūrėti *Aplinkos kintamieji* lange, o įvykdytas komandas *Įvykdytos komandos* lange. Komandos 2+2 vykdymo ir prieš tai aptarti langai bendrai pateikiami 17 pav.

17 pav. Octave aplinkos kintamųjų peržiūros langas

3.1 Octave funkcijų paaiškinimai

Kurse naudojami Octave kintamieji ir funkcijos pateikiamos 1 ir 2 lentelėse, o 3 lentelė konvertavimas į dvejetainę, dešimtainę, šešioliktainę skaičių sistemas.

1 lentelė. Kurse naudojami Octave kintamieji

Nr.	Kintamasis	Pavyzdys
1	Sveikasis skaičius.	10
2	Eilutės tipo kintamasis.	"abcd"

2 lentelė. Kurse naudojamos Octave funkcijos

Nr.	Funkcija	Paaškinimas	Pavyzdys (vedant į Komandų langas)
1	int64	Konvertuoti x vertę į 64 bitų sveikųjų skaičių tipą, plačiau.	>> x=int64(1451668545) x = 1451668545
2	randi	Atsitiktinių skaičių generavimas, plačiau.	>> x=randi(2^28-1) x = 2.3294e+08
3	genprime	Pirminio skaičiaus generavimas nurodant bitų skaičių.	>> p=genprime(2^28-1) p = 194865859
4	genstrongprime	Stipraus pirminio skaičiaus generavimas nurodant bitų skaičių.	p=genstrongprime(2^28-1) p = 201318479
5	isprime	Patikrinama ar tam tikras skaičius yra pirminis.	>> isprime(p) ans = 1
6	gcd	Didžiausio bendro daliklio radimas, plačiau.	>>gcd(15, 9) >> gcd(7,9) ans=3 ans = 1
7	mod	Modulio skaičiavimas $g \bmod p$, plačiau.	>> mod(23,19) ans = 4
8	daug_lent	Daugybės lentelės $g \bmod p$ generavimas kvadratinės matricos pavidalu.	>> daug_lent(11) ans = 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 2 4 6 8 10 1 3 5 7 9 3 6 9 1 4 7 10 2 5 8 ...
9	mulinv	Modulinės inversijos skaičiavimas $g^{-1} \bmod p$.	>> ml=mulinv(5, 6) ml = 5
10	mod_exp	Modulinės eksponentės skaičiavimas $g^x \bmod p$.	>> mod_exp(5,13, 211504967) ans = 163178290 >> mod_exp(2,2,11) ans = 4
11	dexp_lent	Daugybės lentelės $g^x \bmod p$ generavimas kvadratinės matricos pavidalu.	>> dexp_lent(11) ans = 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 2 4 8 5 10 9 7 3 6 1 3 9 5 4 1 3 9 5 4 1 ...
12	factor	Skaičiaus faktorizavimas pirminiais, plačiau.	>> f=factor(15) f = 3 5
13	dec2bin	Dešimtainio skaičiaus konvertavimas į dvejetainį, atitinkantį neneigiamą sveikąjį skaičių, kaip vienetų ir nulių eilutę, plačiau.	>> xb=dec2bin(14) xb = 1110
14	dec2hex	Dešimtainio skaičiaus konvertavimas į šešioliktainį, atitinkantį neneigiamą sveikąjį skaičių, plačiau.	>> xh=dec2hex(14) xh = E >> šešioliktainioilgis=16; >> kh=dec2hex(14, šešioliktainioilgis)

			kh =000000000000000E
15	bin2dec	Dvejetainio skaičiaus konvertavimas į dešimtainį, plačiau .	>> x=bin2dec("1110") x = 14
16	bin2hex	Dvejetainio skaičiaus konvertavimas į šešioliktainį.	>> xh=bin2hex("1110") xh = E
17	binaryxor	Xor radimas dviems dvejetainiams skaičiams.	>> bxr=binaryxor("1110", "1100") bxr = 10
18	h24, h26 h28, sha256 (originali)	Eilutės reikšmei maišos sha256 apskaičiavimas grąžinant 6, 7, 7, 64 paskutinius šešioliktainius skaitmenis.	>> h24('Labas Broniau!') h = 3D5FC1 >> h26('Labas Broniau!') h = 03D5FC1 >> h28('Labas Broniau!') h = 03D5FC1 >> sha256("Labas Broniau!") h = 49E7BE56B8996FDEA455493A86B44 DB7F4BB7965C6B1E192C8B9C941503D 5FC1
19	hd24, hd26, hd28	Kaip ir nr. 18 esančioms funkcijoms atliekami analogiški skaičiavimai, tik grąžinant dešimtainę vertę.	>> h=int64(hd24("Labas Broniau!")) h = 4022209 >> h=hd26("Labas Broniau!") h = 4022209 >> h=hd28("Labas Broniau!") h = 4022209
20	concat	Kelių elementų sujungimas į vieną eilutę.	>> c=concat(1234, "abcd") c = 1234abcd
21	AES128	Šifruojamas 1 atvirojo teksto 128 bitų ilgio blokas, atitinkantis 16 ASCII simbolių. Parametrai: m(in) – užšifruojama eilutės tipo žinutė; Kh – slaptas simetrinis raktas šešioliktainiu pavidalu; NR – AES128 naudojamų raundų skaičius; fun –"e" eilutės tipo kintamasis, kuriuo iškviečiama šifravimo funkcija, o įvedus "d" iškviečiama dešifravimo funkcija	>> m="Labas Broniau!"; >> Kh=dec2hex(14,32); >> NR=1; >> fun="e" Šifravimas: >> C=AES128(m,Kh,NR,fun) C = 018c0376c823368c4e8c82d49b0024f2 Iššifravimas: >> fun="d" >> ms=AES128(C,Kh,NR,fun) ms= Labas Broniau!

3 lentelė. Konvertavimas į dvejetainę, dešimtainę, šešioliktinę skaičių sistemas

Dvejetainis	Dešimtainis	Šešioliktainis
0000	0	0
0001	1	1
0010	2	2
0011	3	3
0100	4	4
0101	5	5
0110	6	6
0111	7	7
1000	8	8
1001	9	9
1010	10	A
1011	11	B
1100	12	C
1101	13	D
1110	14	E
1111	15	F

Pavyzdžiui.

Dvejetainio skaičiaus perskaičiavimas į dešimtainį:

$$1000 = 1 \cdot 2^3 + 0 \cdot 2^2 + 0 \cdot 2^1 + 0 \cdot 2^0 = 8.$$

Dvejetainio skaičiaus konvertavimas į dešimtainį:

$$\begin{matrix} 6 & 4 & 6 & 5 & 10 & 11 & 12 \\ 0110 & 0100 & 0110 & 0101 & 1010 & 1011 & 1100 \end{matrix} = 6465101112.$$

Dvejetainio skaičiaus konvertavimas į šešioliktainį:

$$\begin{matrix} F & E & F & 7 & F & A & D \\ 1111 & 1110 & 1111 & 0111 & 1111 & 1010 & 1101 \end{matrix} = \text{FEF7FAD}.$$

3.2 Keleto Octave funkcijų platesni taikymo pavyzdžiai

Kurse naudojami viešieji parametrai p (pagrinde 28 bitų ilgio) ir generatorius g .

Ciklinė grupė: $\mathbf{Z}_p^* = \{1, 2, 3, \dots, p-1\}; \bullet \bmod p, : \bmod p$.

Daugybės modulio, modulinės inversijos, diskretinės eksponentės funkcijos rezultatai **mod 11** pateikiami 4-6 lentelėse.

4 lentelė. Daugybės lentelė * mod 11

Daugybės Z_{11}^* lentelė $g \cdot v \text{ mod } 11$										
$Z_{11}^* (g/v)$	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4	6	8	10	1	3	5	7	9
3	3	6	9	1	4	7	10	2	5	8
4	4	8	1	5	9	2	6	10	3	7
5	5	10	4	9	3	8	2	7	1	6
6	6	1	7	2	8	3	9	4	10	5
7	7	3	10	6	2	9	5	1	8	4
8	8	5	2	10	7	4	1	9	6	3
9	9	7	5	3	1	10	8	6	4	2
10	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Octave $g \text{ mod } 11$ pavyzdžiai:

```
>> mod(11,11)
ans = 0
>> mod(-9,11)
ans = 2
```

```
>> mod(5+9,11)
ans = 3
>> mod(5+2,11)
ans = 7
```

```
>> mod(5-9,11)
ans = 7
>> mod(9^2,11)
ans = 4
```

5 lentelė. Modulinė inversija mod 11

Modulinė inversija Z_{11}^*
$1^{-1} = 1 \text{ mod } 11$
$2^{-1} = 6 \text{ mod } 11$
$3^{-1} = 4 \text{ mod } 11$
$4^{-1} = 3 \text{ mod } 11$
$5^{-1} = 9 \text{ mod } 11$
$6^{-1} = 2 \text{ mod } 11$
$7^{-1} = 8 \text{ mod } 11$
$8^{-1} = 7 \text{ mod } 11$
$9^{-1} = 5 \text{ mod } 11$
$10^{-1} = 10 \text{ mod } 11$

Sugeneruotam atsitiktiniam skaičiui modulinės inversijos radimas ir patikrinimas:

```
>> t=int64(randi(2^28-1))
t = 58435490
>> t_m1=mulinv(t,p)
t_m1 = 194971802
```

```
>> mod(t*t_m1,p)
ans = 1 ← jeigu 1 inversija rasta teisingai
```

Pagrindinė funkcija naudojama kriptografijoje yra Diskretinės Eksponentės funkcija – DEF:
 $DEF_g(x) = g^x \bmod p = a.$

6 lentelė. Diskretinės eksponentės daugybos lentelė $\bmod 11$

Diskretinės eksponentės Z_{11} lentelė $g^x \bmod 11$											
g^x	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	1	2	4	8	5	10	9	7	3	6	1
3	1	3	9	5	4	1	3	9	5	4	1
4	1	4	5	9	3	1	4	5	9	3	1
5	1	5	3	4	9	1	5	3	4	9	1
6	1	6	3	7	9	10	5	8	4	2	1
7	1	7	5	2	3	10	4	6	9	8	1
8	1	8	9	6	4	10	3	2	5	7	1
9	1	9	4	3	5	1	9	4	3	5	1
10	1	10	1	10	1	10	1	10	1	10	1

Octave $g^x \bmod 11$ pavyzdžiai:

```
>> mod_exp(11,11,11)      >> mod_exp(5+9,6, 11)      >> mod_exp(5-9,3,11)
ans = 0                   ans = 3                          ans = 2
>> mod_exp(-9,5,11)      >> mod_exp(5+2,7,11)      >> mod_exp(9^2,8,11)
ans = 10                  ans = 6                          ans = 9
```

Generatoriaus radimas

Kriptografijoje generatorius g yra matematinės grupės elementas, kuris, taikant grupės operaciją (pvz., kėlimą laipsniu), gali sugeneruoti kiekvieną kitą grupės elementą. Šis elementas yra esminis kriptografiniuose protokoluose, tokiuose kaip Difio Helmanas (angl. *Diffie Helman*), kur padeda saugiai sukurti bendrus slaptus raktus. Šis principas taip pat naudojamas kituose algoritmuose, pavyzdžiui, ElGamalio ir DSA (angl. *Digital Signature Algorithm*), kuriuose svarbu saugiai perduoti informaciją ar autentifikuoti pranešimus.

Apskritai sudėtinga užduotis rasti generatorius aibėje $Z_p^* = \{1, 2, 3, \dots, p-1\}$, tačiau naudojant stiprų pirminį p ir Lagranžo teoremą grupės teorijoje, generatorių Z_p^* galima rasti atsitiktine tvarka. Paieška laikoma užbaigta jei tenkinamos dvi sąlygos:

1. jeigu p ir q yra stiprūs pirminiai $p = 2 \cdot q + 1 \rightarrow q = (p-1)/2$;
2. jeigu visi $g \in \Gamma$, $g^q \neq 1 \bmod p$ ir $g^2 \neq 1 \bmod p$. Tik 40% skaičių yra generatoriai.

Pavyzdinis generatoriaus radimas (g didinamas po vieneta, kol ans nelygus 1 ir neviršija p):

```
>> p=genstrongprime(28)
p = 187086587
>> isprime(p)
ans = 1
>> q=(p-1)/2
q = 93543293
>> isprime(q)
ans = 1
>> g=2
>> mod_exp(g,q,p)
ans = 187086586
>> g=3;
>> mod_exp(g,q,p)
ans = 1
>> g=4;
>> mod_exp(g,q,p)
ans = 1
```

```
>> p=genstrongprime(28)
p = 144668519
>> q=(p-1)/2
q = 72334259
>> g=2;
>> mod_exp(g,q,p)
ans = 1
>> g=7;
>> mod_exp(g,q,p)
ans = 144668518
```

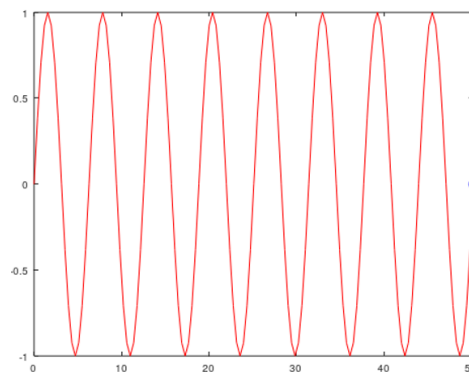
```
>> p=genstrongprime(28)
p = 211504967
>> q=(p-1)/2
q = 105752483
>> g=5
g = 5
>> mod_exp(g,q,p)
ans = 211504966
```

Peržiūros komandos

Toliau pateikiamos komandos skirtos tik peržiūrai (plačiau gilintis nebūtina).

Sinuso (žr. 18 pav.) grafiko atvaizdavimas:

```
>> p128sin
xrange = 16 * pi;
step = xrange/128;
x = 0:step:xrange;
y = sin(x);
comet(x, y)
```

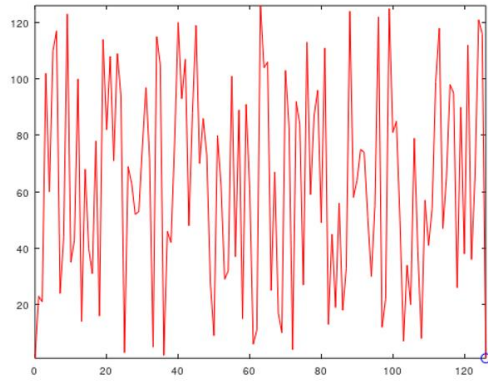

18 pav. Sinuso grafikas

Diskretinės eksponentės (žr. 19 pav.) grafiko atvaizdavimas:

```
>> p128def
p = 127;
g = 23;
x = 0:p-1;
a = mod_expv(g, x, p);
comet(x, a)
```


19 pav. Diskretinės eksponentės grafikas